

Νέες μορφές απασχόλησης

Συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Ποιες είναι οι νέες μορφές απασχόλησης;

- Σύμβαση ορισμένου χρόνου
- Μερική απασχόληση
- Προσωρινή απασχόληση
- Σύμβαση έργου
- Υπεργολαβία
- Εκ περιτροπής εργασία
- Αδήλωτη εργασία

Μερικές παρατηρήσεις

- Μπορούμε να εξορκίσουμε τις νέες μορφές απασχόλησης αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν και δεν θα τις βρούμε μπροστά μας σαν συνδικαλιστές.
- Η κρίση έχει πολύ δρόμο μπροστά της.

Νέες μορφές απασχόλησης - κοινοτικές οδηγίες – εθνικοί νόμοι

- Για τις περισσότερες νέες μορφές απασχόλησης ισχύουν σχετικές κοινοτικές οδηγίες και αντίστοιχοι εθνικοί νόμοι
- Ποιες κοινοτικές οδηγίες και εθνικούς νόμους γνωρίζετε για τις νέες μορφές απασχόλησης; (όχι αριθμούς οδηγιών και νόμων αλλά μόνον αν υπάρχουν)

Νέες μορφές απασχόλησης και σχετικές κοινοτικές οδηγίες

- Σύμβαση ορισμένου χρόνου 99/70
- Μερική απασχόληση 97/81
- Προσωρινή απασχόληση 2008/14
- Σύμβαση έργου
- Υπεργολαβία
- Εκ περιτροπής εργασία
- Αδήλωτη εργασία

Άλλες χρήσιμες κοινοτικές οδηγίες

- Ομαδικές απολύσεις
- Ενημέρωση και διαβούλευση
- Ευρωπαϊκά Συμβούλια εργαζομένων
- Ευρωπαϊκή εταιρεία
- Οργάνωσης του χρόνου εργασίας
- Τηλεργασία
- Γονική άδεια

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της σταθερής (πλήρους) απασχόλησης;

- Εξάρτηση του εργαζόμενου από τον εργοδότη (χρόνος, τόπος και τρόπος παροχής την εργασίας)
- Σύμβαση αορίστου χρόνου
- Σταθερό ωράριο εργασίας

Ερώτηση

Ποιες άλλες νέες μορφές απασχόλησης γνωρίζετε ;

Ποιες από τις νέες μορφές απασχόλησης έχουν αναπτυχθεί στην χώρα σας και γιατί;

Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη νέων μορφών απασχόλησης

- Εισαγωγή νέων τεχνολογιών γνώσης σε παραδοσιακούς κλάδους (πληροφορική, τηλεπικοινωνίες, ιντερνέτ)
- Ανάπτυξη νέων κλάδων στην οικονομία έντασης γνώσης σε παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον
- Επέκταση του τομέα των υπηρεσιών

Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη νέων μορφών απασχόλησης (2)

- Είσοδος γυναικών στην αγορά εργασίας
- Η εργασία γίνεται περισσότερο σύνθετη με αποτέλεσμα να μη μπορεί να μετρηθεί σε σύγκριση με το παρελθόν (γραμμές παραγωγής)
- Μεταφορά επιχειρήσεων σε χώρες φθηνού εργατικού δυναμικού

Εισαγωγή νέων τεχνολογιών

- Τηλεπικοινωνίες (αποστολή και λήψη στοιχείων άμεσα, δυνατότητα επεξεργασίας στοιχείων από μακριά κ.λ.π.)
- Νέες επιχειρήσεις σε νέους κλάδους της οικονομίας (πληροφορική, τηλεπικοινωνίες, ιντερνέτ)
- Άμεση επικοινωνία με το ιντερνέτ

Ανάπτυξη κλάδων έντασης γνώσης

- Οι επιχειρήσεις των παραδοσιακών κλάδων μετακινούνται σε χώρες φθηνού εργατικού δυναμικού
- Εξαιρούνται οι επιχειρήσεις που το κόστος μεταφοράς είναι μεγάλο ή οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες άμεσα στον πελάτη
- Οι ανεπτυγμένες χώρες αναπτύσσουν κλάδους έντασης γνώσης γιατί έχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα (πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα)

Είσοδος γυναικών στην αγορά εργασίας

- Ξεκίνησε από τους Α και Β παγκόσμιους πολέμους
- Οικονομικές ανάγκες να εργάζονται δύο στην οικογένεια (και δύο καταναλωτές)

Είσοδος γυναικών στην αγορά εργασίας (2)

- Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών (δημόσιων και ιδιωτικών στον τομέα των υπηρεσιών (φύλαξη παιδιών) και της εστίασης που έχουν χαμηλό κόστος που δημιουργούν νέες θέσεις απασχόλησης με χαμηλές αμοιβές
- Αύξηση ηλικίας τεκνοποίησης (δυνατότητα εργασίας πριν τον γάμο) και ορίου ηλικίας (ανατροφή παιδιών από μητέρα – πεθερά)

Επέκταση του τομέα των υπηρεσιών

- Νέες θέσεις εργασίας για επαγγέλματα γνώσης
- Νέες θέσεις εργασίας χαμηλής εξειδίκευσης και χαμηλών αμοιβών

Η εργασία γίνεται περισσότερο σύνθετη

- Οι γραμμές παραγωγής (έντασης εργασίας) όπου ο υπολογισμός του αναγκαίου χρόνου εργασίας ήταν εύκολος καταργούνται ή μεταφέρονται σε χώρες φθηνού εργατικού δυναμικού
- Η παραγωγή διαφοροποιείται γρήγορα με νέα προϊόντα

Η εργασία γίνεται περισσότερο σύνθετη (2)

- Οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών υπολογίζουν και άλλους παράγοντες εκτός από την ποσότητα εργασίας που παρέχει ο υπάλληλος στον πελάτη (πχ ικανοποίηση πελάτη)

Τα παραπάνω συμβαίνουν παρά την εφαρμογή νέων τεχνολογιών πληροφορικής, τηλεπικοινωνιών και ιντερνέτ.

Μεταφορά επιχειρήσεων έντασης εργασίας σε αναπτυσσόμενες χώρες

- Ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων
- Ανάπτυξη ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος σε ανατασσόμενες χώρες
- Έλλειψη συνεργασίας συνδικαλιστών σε παγκόσμιο επίπεδο και πιο συγκεκριμένα σε επίπεδο επιχείρησης ή ομίλου επιχειρήσεων

Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας πριν από την κρίση

- Συνεχής αύξηση της προσφοράς εργασίας (νέοι με υψηλό επίπεδο μόρφωσης, νέες γυναίκες, γυναίκες μετά την τεκνοποίηση, μετανάστες νόμιμοι και παράνομοι κ.λ.π.)
- Η ζήτηση εργασίας είναι μικρότερη από την προσφορά

Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας πριν από την κρίση (2)

- Διαχωρισμός των εργαζομένων (καλές και κακές θέσεις εργασίας, άνεργοι και εργαζόμενοι, εργαζόμενοι διαφορετικών ταχυτήτων)
- Οι εισερχόμενοι στην αγορά εργασίας ζητούν καλλίτερες θέσεις

Ερώτηση

- Πως η κρίση επηρεάζει τους εργαζόμενους με καθεστώς σταθερής απασχόλησης;
- Πως η κρίση επηρεάζει τους νέους εργαζόμενους;

Η κρίση επηρεάζει την αγορά εργασίας

- Μαζικές απολύσεις
- Δεν δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας
- Αύξηση ανεργίας
- Εντονότερος διαχωρισμός των εργαζομένων

Ερώτηση

- Πως η κρίση επηρεάζει τους εργαζόμενους με καθεστώς σταθερής απασχόλησης;
- Πως η κρίση επηρεάζει τους νέους εργαζόμενους;

Ερώτηση

- Ο διαχωρισμός ανάμεσα στους εργαζόμενους αυξάνεται ή μειώνεται με την κρίση;
- Ποια είναι η θέση των συνδικαλιστικών οργανώσεων (τοπικών, κλαδικών και επιχειρησιακών) στο διαχωρισμό αυτό;

Νέες μορφές απασχόλησης και εργαζόμενοι σε σταθερή εργασία

- Οι θέσεις σταθερής εργασίας είναι καλλίτερα προστατευμένες σε περιόδους κρίσης;
- Οι εργοδότες χρησιμοποιούν τους εργαζόμενους σε νέες μορφές ως διαπραγματευτικό πλεονέκτημα και «εκφοβισμό»;
- Δημιουργούνται συνθήκες για μετατροπή των νέων θέσεων απασχόλησης σε θέσεις σταθερής εργασίας;

Ερώτηση

Που δημιουργούνται νέες θέσεις απασχόλησης σε ήδη λειτουργούσες επιχειρήσεις;

- Σε νέες θέσεις σταθερής εργασίας;
- Σε θέσεις χαμηλής εξειδίκευσης;
- Σε θέσεις υψηλής εξειδίκευσης;

Ερώτηση

Ποια είναι η σχέση ανάμεσα στους εργαζόμενους με σταθερή σύμβαση εργασίας και στους εργαζόμενους σε νέες μορφές απασχόλησης στην ίδια επιχείρηση;

Ποιότητα εργασίας

Γενικά η ποιότητα της εργασίας σχετίζεται με:

- Την αντίληψη και την διάθεση που έχει ο εργαζόμενος για την εργασία του
- Τον μισθό
- Τις συνθήκες εργασίας (ωράριο, κόπωση)

Ποιότητα εργασίας (2)

Γενικά η ποιότητα της εργασίας σχετίζεται με:

- Εξέλιξη
- Νέες γνώσεις και ικανότητες
- Κοινωνική ασφάλιση
- Σταθερότητα
- Φιλικότητα με την επαγγελματική ζωή

Ταξινόμηση εργασιών σχετικά με την ποιότητα τους

- Υψηλής ποιότητας
- Σχετικής ποιότητας
- Χαμηλής ποιότητας
- Πολύ χαμηλής ποιότητας

Θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά των νέων μορφών εργασίας

- Δεν καλύπτονται από το εργατικό δίκαιο επαρκώς
- Δημιουργούν απασχόληση στα όρια μεταξύ ανεργίας και εργασίας
- Εργαζόμενοι πολλών ταχυτήτων στην ίδια επιχείρηση

Θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά των νέων μορφών εργασίας (2)

- Αυξάνουν την ανασφάλεια όλων των εργαζομένων
- Επιτρέπουν την είσοδο στην αγορά εργασίας νέων, γυναικών, μεταναστών αλλά και τους «εγκλωβίζουν» σε εργασίες πολύ χαμηλής ποιότητας
- Μειώνουν το κόστος υπηρεσιών (βοήθεια στο σπίτι κ.λ.π.) που επιτρέπουν σε περισσότερες γυναίκες να δουλέψουν

Θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά των νέων μορφών εργασίας (3)

- Αυξάνουν την ευελιξία των επιχειρήσεων
- Σε μερικές περιπτώσεις συνδέουν την αμοιβή με την παραγωγικότητα

Μερικά στοιχεία από την Ελλάδα για το 2011

- Εργαζόμενοι 3,7 εκατομμύρια και ποσοστό ανεργίας 20% (το 2012 25%)
- 32.000 συμβάσεις πλήρους απασχόλησης μετατράπηκαν σε μερική απασχόληση
- 26.000 συμβάσεις πλήρους απασχόλησης μετατράπηκαν σε εκ περιτροπής απασχόληση

Το 2011 υπογράφηκαν

- 84.000 συμβάσεις εκ περιτροπής απασχόλησης
- 300.000 συμβάσεις μερικής απασχόλησης
- 4.000 συμβάσεις έργου

Συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου

- Εμφανίστηκαν το 1970
- Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις αντίθετες
- Η νομοθεσία προσπαθεί να αποτρέψει την κατάχρησή της (επαναλαμβανόμενες συμβάσεις)
- Θετικά αποτελέσματα στην αντικατάσταση ασθενών μισθωτών, δοκιμαστικής απασχόλησης, εποχιακής απασχόλησης, η απασχόλησης σε συγκεκριμένο αντικείμενο για συγκεκριμένο χρόνο

Συμβάσεις εργασίας μερικής απασχόλησης

- Απασχόληση με μειωμένο ωράριο
- Επιτρέπει στις γυναίκες με παιδιά να εργασθούν
- Οι εργαζόμενοι έχουν μειωμένες ασφαλιστικές καλύψεις

Συμβάσεις εκ περιτροπής εργασίας

- Εφαρμόζονται από τις επιχειρήσεις σε εποχές κρίσης
- Αποδιαρθρώνουν τις εργασιακές σχέσεις
- Μειώνουν τα εισοδήματα των εργαζομένων

Σύμβαση προσωρινής απασχόλησης

- Δεν είναι κοινωνικά αποδεκτή στην Νότια Ευρώπη σε σχέση με την Βόρεια
- Ο εργαζόμενος έχει σύμβαση με ενδιάμεσο και όχι με αυτόν που του παρέχει την εργασία του
- Πρακτικά δεν είναι δυνατή η μετατροπή της σύμβασης εργασίας σε σύμβαση πλήρους απασχόλησης

Σύμβαση έργου

- Υπάρχουν πολλές μορφές σύμβασης έργου
- Ο εργαζόμενος συνήθως δεν έχει την ιδιότητα του μισθωτού σύμφωνα με το εργατικό δίκαιο
- Είναι κατάλληλη για εργασίες υψηλής εξειδίκευσης για περιορισμένο χρόνο και στον τομέα των υπηρεσιών

Υπεργολαβία (φασόν)

- Εφαρμόζεται
 - Στην βιομηχανία σαν αμοιβή με το κομμάτι
 - Στις υπηρεσίες με την ανάθεση εργασιών σε εξωτερικά συνεργεία
- Οι συνθήκες εργασίας είναι κακές και υπάρχει μεγάλη ανασφάλεια

Αδήλωτη εργασία

- Είναι παράνομη και ευδοκιμεί σε εποχές κρίσης
- Βλάπτει τον ανταγωνισμό των επιχειρήσεων σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο
- Ευνοείται από λαθρομετανάστευση, έλλειψη ελεγκτικών μηχανισμών και άλλους παράγοντες

Κοινοτικές οδηγίες για νέες μορφές εργασίας

- Χρόνο εργασίας 2003/88
- Συμβάσεις ορισμένου χρόνου 99/70
- Μερική απασχόληση 97/81
- Υγεία και ασφάλεια 91/383

Άλλες μορφές εργασίας

- Στις αναπτυσσόμενες χώρες υπάρχουν και άλλες μορφές εργασίας μεταξύ εργασίας και δουλείας
- Ανύπαρκτα συνδικαλιστικά δικαιώματα
- Δεν υπάρχουν εργατικά σωματεία